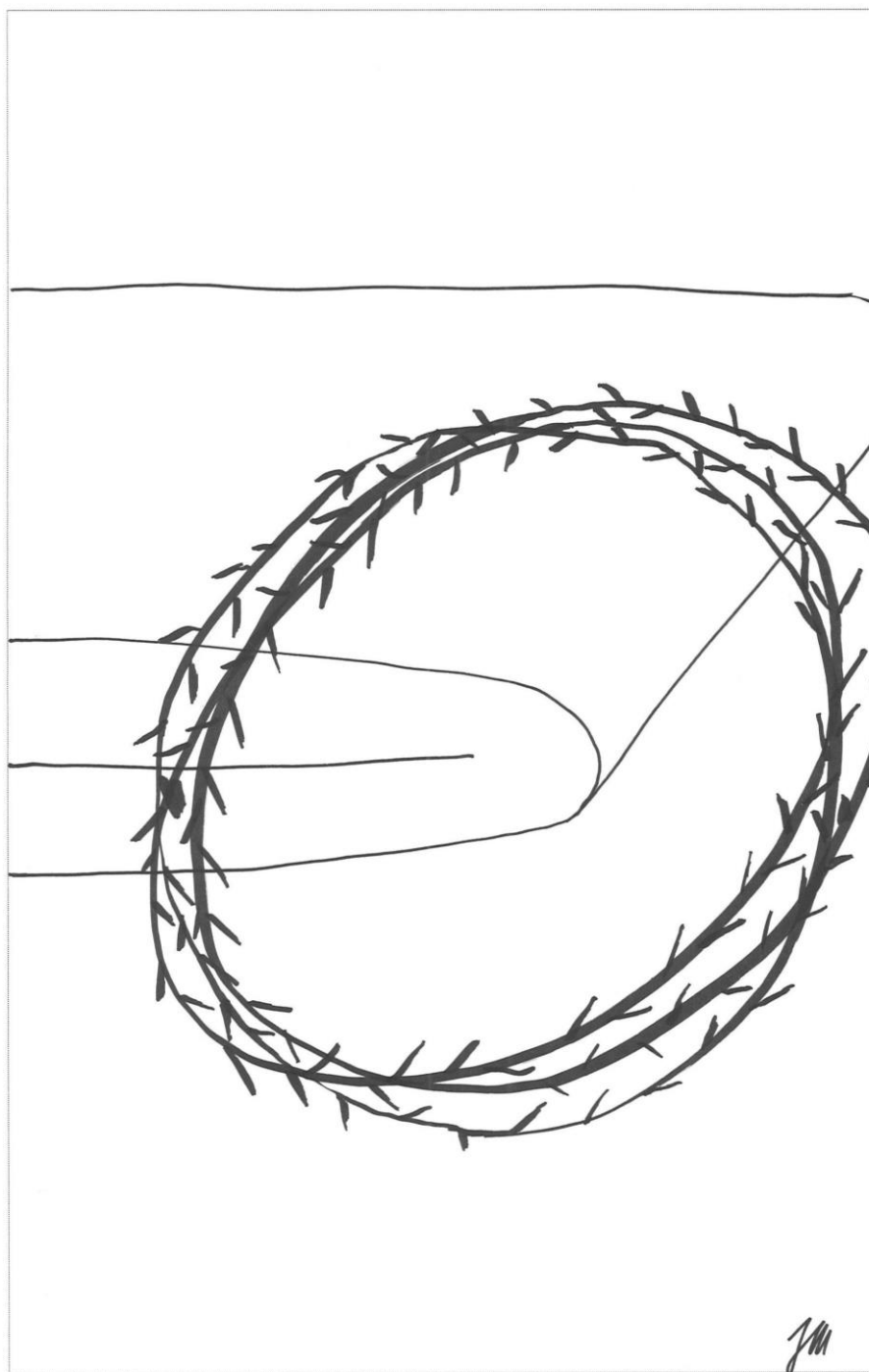

**Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti.
Pilát jim řekl: „Hle, člověk!“**

**Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti.
Pilát jim řekl: „Hle, člověk!“**

VELKÝ PÁTEK CYKLU A

Evangelium (Jan 18,1-19,42, tento rok Jan 18,28-19,16a)

Od Kaifáše vedli Ježíše do vládní budovy. Bylo časně ráno. Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvrnili, ale aby mohli jít velikonočního beránka. Pilát tedy vyšel k nim ven a zeptal se: „Jakou žalobu vznášíte proti tomuto člověku?“ Odpověděli mu: „Kdyby to nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy sami a sudte ho podle vašeho zákona!“ Židé mu odpověděli: „My nemáme právo nikoho popravovat.“ Tak se totiž mělo splnit Ježíšovo slovo, kterým naznačoval, jakou smrtí zemře. Pilát se vrátil do vládní budovy, dal Ježíše předvolat a zeptal se ho: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?“ Pilát odpověděl: „Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?“ Ježíš na to řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moji služebníci by přece bojovali, abych nebyl vydán židům. Ne, moje království není odtud.“ Pilát se ho zeptal: „Ty jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ Pilát mu řekl: „Co je to pravda?“ Po těch slovech vyšel zase ven k židům. Řekl jim: „Já na něm neshledávám žádnou vinu. Je však u vás zvykem, abych vám k velikonočním svátkům propustil jednoho (vězně). Chcete tedy, abych vám propustil židovského krále?“ Oni znovu začali křičet: „Toho ne, ale Barabáše!“ Ten Barabáš byl zločinec. Potom Pilát vzal Ježíše a dal (ho) zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vsadili mu ji na hlavu, oblékli ho do rudého pláště, předstupovali před něj a provolávali: „Bud' zdrav, židovský králi!“ a bili ho. Pilát vyšel znovu ven a řekl židům: „Hle, dám vám ho vyvést, abyste uznali, že na něm neshledávám žádnou vinu.“ Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti. Pilát jim řekl: „Hle, člověk!“ Když ho však uviděli velekněží a služebníci, začali křičet: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát na to řekl: „Vezměte si ho vy sami a ukřižujte, neboť já na něm neshledávám žádnou vinu.“ Židé mu odpověděli: „My máme zákon a podle toho zákona musí zemřít, protože dělal ze sebe Syna Božího.“ Když Pilát uslyšel to slovo, ulekl se ještě více. Vešel proto zase do vládní budovy a zeptal se Ježíše: „Odkud jsi?“ Ježíš mu však nedal žádnou odpověď. Pilát mu řekl: „Se mnou nechceš mluvit? Nevíš, že mám moc tě propustit, a že mám moc dát tě ukřižovat?“ Ježíš odpověděl: „Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shora. Proto má větší vinu ten, kdo mě tobě vydal.“ Pilát se proto snažil ho propustit. Ale židé křičeli: „Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se dělá králem, staví se proti císaři!“ Jak Pilát uslyšel ta slova, nařídil vyvést Ježíše ven a zasedl k soudu na místě zvaném Kamenná dlažba, hebrejsky Gabbatha. Byl den příprav na velikonoce, kolem poledne. Pilát řekl židům: „Hle, váš král!“ Ale oni se pustili do křiku: „Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!“ Pilát jim namítl: „Vašeho krále mám ukřižovat?“ Velekněží odpověděli: „Nemáme krále, ale jen císaře!“ Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován.

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvřili, ale aby mohli jíst velikonočního beránka. Pilát tedy vyšel k nim ven a zeptal se: „Jakou žalobu vznášíte proti tomuto člověku?“ Odpověděli mu: „Kdyby to nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy sami a suďte ho podle vašeho zákona!“ Židé mu odpověděli: „My nemáme právo nikoho popravít.“ Tak se totiž mělo splnit Ježíšovo slovo, kterým naznačoval, jakou smrtí zemře. Scéna je umístěna do vládní budovy. Za úsvitu předávají přední židé Ježíše Pilátovi, aby byl odsouzen. Snaží se zachovat si svou obřadní čistotu, přičemž chtějí však zabít Božího Beránka.

Na Pilátovu otázku ohledně Ježíšova provinění židé odpovídají, že došli k závěru, že je zločinec a musí být popraven římským způsobem, „vyvýšením“ na kříž. Vypravěč připomíná Ježíšova slova, jakou smrtí zemře: Ježíš neumírá za sebe, ale aby shromáždil ostatní.

Pilát řekl Ježíšovi: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?“ První otázka, kterou Pilát Ježíšovi v tomto úseku klade, odráží společensko-náboženské předporozumění, které Pilát o celé záležitosti musel mít. Na vyšší úrovni však jde o rozhodující otázku. Místo odpovědi však Ježíš role obrací a žádá Piláta, aby označil toho, kdo je reálně zodpovědný za jeho obvinění.

Pilát odpověděl: „Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?“ Ježíš na to řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moji služebníci by přece bojovali, abych nebyl vydán židům. Ne, moje království není odtud.“ Římský prefekt ukazuje svůj nezájem o problém, který se týká výhradně židů, a ptá se obviněného Ježíše, v čem spočívá zločin, z něhož je obviňován (srov. Jan 18,30). Ježíš opět neodpoví na otázku přímo, ale říká, že jeho království není možné vysvětlit, není založeno ani není možno přijmout jakékoliv lidské zdůvodnění; přichází shůry.

Pilát zůstává věrný svému plánu, který mu vyhovuje, neptá se, odkud pochází Ježíšovo království, ale znovu ho vyzývá, aby prohlásil, že je král. Ve své odpovědi se Ježíš neomezuje na zdůraznění pravdivosti tohoto tvrzení, ale zjevuje smysl své královské hodnosti a spojuje ho se svým původem a posláním. Účelem jeho příchodu na svět je vydat svědectví pravdě, svědectví o Otcově plánu spásy, který on přišel naplnit. Jen ten, kdo nachází vlastní původ v Bohu nebo v pravdě ohlašované Ježíšem, může slyšet Boží slovo, které Syn přišel zjevit.

Po těch slovech vyšel zase ven k židům. Řekl jim: „Já na něm neshledávám žádnou vinu. Je však u vás zvykem, abych vám k velikonočním svátkům propustil jednoho (vězně). Chcete tedy, abych vám propustil židovského krále?“ Oni znovu začali křičet: „Toho ne, ale Barabáše!“ Ten Barabáš byl zločinec. I přes neschopnost vejít do Ježíšova království pravdy vychází Pilát k židům, prohlásí ho za nevinného a na základě „zvyku“ jim nabídne, že propustí Ježíše. Židé však požadují propuštění Barabáše, který je násilník.

Potom Pilát vzal Ježíše a dal (ho) zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vsadili mu ji na hlavu, oblékli ho do rudého pláště, předstupovali před něj a provolávali: „Bud' zdrav, židovský králi!“ a bili ho. Řada prvků synoptických evangelií o Ježíšově bičování a ponižování chybí: zavázání očí, údery pěstmi, posměšné poklekání atd. Janovská zpráva je zjednodušená. Nehledě na kontext odmítnutí je Ježíš korunován, oděn jako „židovský král“ a za toho je i veřejně prohlášen.

Pilát vyšel znovu ven a řekl židům: „Hle, dám vám ho vyvést, abyste uznali, že na něm neshledávám žádnou vinu.“ Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti. Pilát jim řekl: „Hle, člověk!“ Když ho však uviděli velekněží a služebníci, začali křičet: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát na to řekl: „Vezměte si ho vy sami a ukřižujte, neboť já na něm neshledávám žádnou vinu.“ Židé mu odpověděli: „My máme zákon a podle toho zákona musí zemřít, protože dělal ze sebe Syna Božího.“ Pilát znovu prohlašuje Ježíše za nevinného a ukazuje shromážděnému davu Ježíše s jeho „insigniami“. Na rozdíl od synoptické tradice nejsou koruna a plášť Ježíši odňaty; jde tedy na kříž oblečen jako král. V tomto kontextu Pilát přiřkne Ježíši čestný titul „člověk“. Židé se tedy sami ujímají „povýšení“ tohoto krále, kterého jim Pilát představil jako „člověka“. Tvrdí, že zpochybnil jejich Zákona a prohlásil se za Syna Božího. Konečně se objevil skutečný důvod jejich odmítnutí Ježíše: nechtějí přijmout, že Ježíš je „od Boha“.

Když Pilát uslyšel to slovo, ulekl se ještě více. Vešel proto zase do vládní budovy a zeptal se Ježíše: „Odkud jsi?“ Ježíš mu však nedal žádnou odpověď. Pilát mu řekl: „Se mnou nechceš mluvit? Nevíš, že mám moc tě propustit, a že mám moc dát tě ukřižovat?“ Ježíš odpověděl: „Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shora. Proto má větší vinu ten, kdo mě tobě vydal.“ Pilát se ulekl při zmínce, že Ježíš je Syn Boží, proto při další konfrontaci klade základní otázku janovské christologie: „Odkud jsi“? Nedostane však odpověď. Při předchozím setkání Ježíš Pilátovi otevřeně a dobrovolně ukázal, jak se dostat do království pravdy, proto odmítá nechat se vmanipulovat do dalšího sebezjevení, kde mu Pilát klade

otázky z pozice lidské moci a nevíry. Pilát se chvástá svou politickou mocí, Ježíš mu však odpovídá, že ten, kdo ho vydal, má větší vinu.

Pilát se proto snažil ho propustit. Ale židé křičeli: „Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se dělá králem, staví se proti císaři!“ Jak Pilát uslyšel ta slova, nařídil vyvést Ježíše ven a zasedl k soudu na místě zvaném Kamenná dlažba, hebrejsky Gabbatha. Byl den příprav na velikonoce, kolem poledne. Pilát řekl židům: „Hle, váš král!“ Ale oni se pustili do křiku: „Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!“ Pilát jim namítl: „Vašeho krále mám ukřižovat?“ Velekněží odpověděli: „Nemáme krále, ale jen císaře!“ Ať už Pilát Ježíše pochopil jakkoliv, snaží se ho propustit, jediným výsledkem je, že židé ironicky uštědřují prokurátorovi lekci o všeobecné moci římského císaře. Konstatování, že by mohlo být shledáno, že není přítelem císařovým, jej přiměje otevřít soudní řízení. Odehrává se kolem poledne, ve chvíli, kdy byli v chrámu zabíjeni velikonoční beránci. Jakkoliv Pilát odmítal slyšet pravdu, nadále trvá na Ježíšově královské hodnosti. Pilát nakonec podléhá židům, kteří zrazují mojžíšskou tradici, kterou tak nekompromisně používali k obviňování Ježíše ve druhé části jeho veřejného působení a během soudu. Podobně jako si zvolili Barabáše namísto židovského krále, nyní před svým králem upřednostňují římskou moc. Vzdávají se jakékoli příslušnosti k příslibenému Božímu království a k odstranění tohoto svého krále žádají římský způsob popravu.

Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován. Zpráva o Ježíšovi před Pilátem začala tím, že židé předvedli Ježíše před římskou moc, a končí tím, že římská moc jim ho vydává zpět, aby mohli povýšit Syna člověka. Ježíšův soud před Pilátem byl ve skutečnosti soud Piláta a židů. Ani jeden neobstál a ironií jejich selhání je, že Pilát vydává Ježíše židům, aby byl ukřižován – vyvýšen.

SHRNUTÍ

Synoptická tradice už použila Ježíšův soud před Pilátem a znamení na kříži, aby prohlásila Ježíše za „krále“, avšak v janovském příběhu téma Ježíšovy královské hodnosti převládá v Pilátově výslechu a dále se rozvíjí ve scéně ukřižování. Rozhodující otázkou je, jak Pilát a židé odpoví na Ježíšovu královskou hodnost. Židé předvedli Ježíše před římskou moc a ta jim ho vydává zpět, aby Syna člověka mohli vyvýšit. Ježíš je označen za krále slovem i gesty a židé se dožadují ukřižování toho, který je jejich králem. Ukřižování, které následuje, bude okamžikem královské slávy, vyvýšení a oslavení.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Ježíš říká, že je král... ale ani židé, ani Pilát ho za krále nechtěli. Ježíš nám chce pomáhat, chce nám ukazovat cestu, chce být v našem srdci a dávat nám svůj pokoj a radost. Ježíš chce být naším králem – ale je na nás, jestli s tím budeme souhlasit a jestli mu otevřeme svá srdce. Zkus mu tedy teď co nejčastěji říkat: Ježíši, buď mým králem! Ježíši, přijď do mého srdce! Ježíši – děkuji Ti!

Starší:

Slyšeli jsme příběh, který se táhne celými dějinami lidstva. Na počátku stvoření člověka byl Bůh nejdůležitějším i pro lidi samotné. Ale pak nastala tragická a stále pokračující série odmítnutí Boha. Na jeho místo se postavil sám člověk se svými schopnostmi a vymoženostmi – se svou mylnou představou, že si bez Boha vystačí. Člověk svrhl Boha z trůnu a posadil se na něj sám. Důsledky této lidské vlády pozorujeme s obavami všude kolem sebe... Teď před námi opět stojí Ježíš a znovu nám pokojně nabízí svou vládu. Je to jiná vláda, než jakou nabízejí lidé – vláda pravdy, pokoje, radosti a lásky. Jsme ochotni ji přijmout a otevřít Mu své srdce?

Zkusme si

Mladší / Starší:

Ježíš v dnešním čtení vystupuje jako král. Pilát a velekněží nepochopili, jakým králem je, vojáci si z něho tropili žerty. Nás dnes budou zajímat Ježíšovy „královské insignie“, které jsou namalované na obrázku.

- Trnová koruna byla nápodobou odznaku římského císaře. Jak myslíte, že tento odznak římských císařů vypadal? (byl jím vavřínový věnec, později pozlacený nebo přímo ze zlata vyrobený).
- Starší jistě vědí z dějepisu něco o historii Římské říše. Zkuste ale zjistit, jak byla tato říše organizovaná a kým byl v této hierarchii zmiňovaný Pilát. (odpověď: dělení na provincie, Pilát byl prefektem provincie Judea, tedy přímo podřízen císaři – na to odkazuje i text evangelia).
- Přemýšlejte: proč byl asi Ježíši dán rudý plášť? (byl to oděv určený opět jen vládcům). Dokážete zjistit, jak byste v římské říši poznali podle oděvu jednotlivé skupiny občanů? Některé zajímavosti najdete v článku <https://www.memento-historia.cz/clanek/34/obleceni-v-antickem-rime>

Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

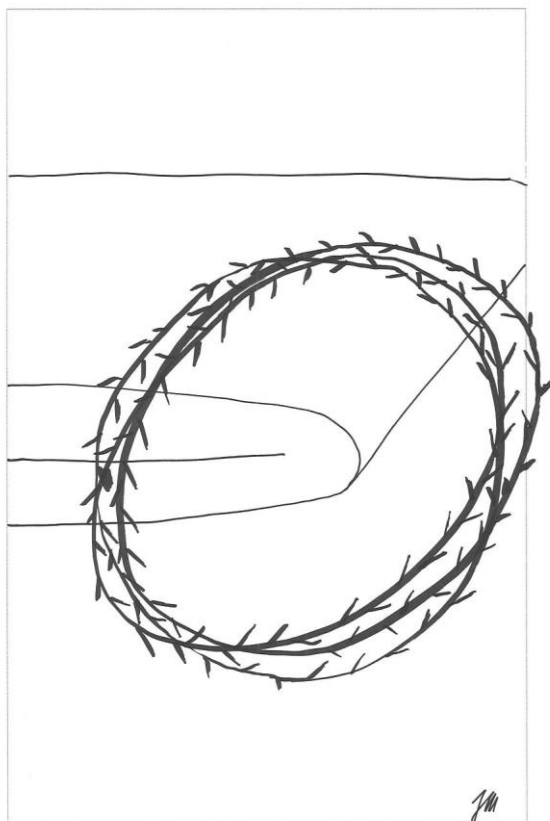
Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

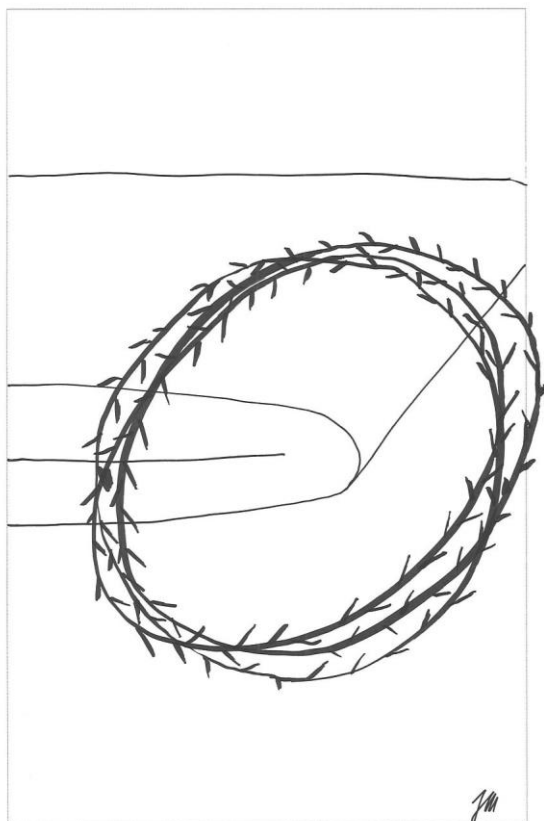
Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

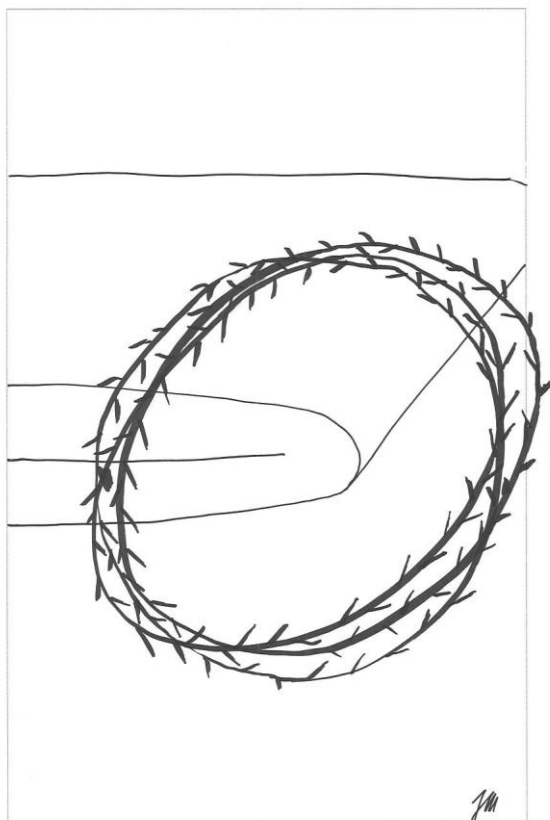
Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

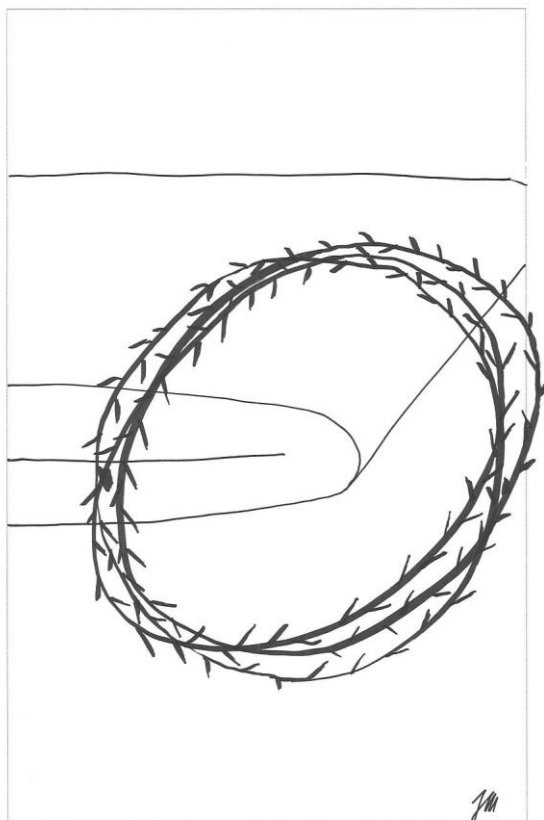
Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42

Velký pátek cyklu A
Jan 18,1 - 19,42